

Lopend Vuur

blad voor onverhard wandelen

jaargang 19 • nummer 4 • december 2013 • prijs € 2,50

In dit nummer o.a.

- Montferlandse bulten
- Anders langs de Maas
- Rondje Leerdam

Van de redactie

In dit nummer weer veel wandel-suggesties. Wandelen kan met behulp van een kaart, maar dit kan ook met moderne middelen als een smartphone met een wandelapp. In dit nummer een artikel over de modernere wijze van je weg zoeken, inclusief een introductie

aanbieding. Daarnaast doet Recreatie-maatschappij Uiterwaarde ons een aanbieding van struintochten langs de Waal op de papieren wijze. Op welke wijze dan ook, Lopend Vuur blijft verhalen over wandelmogelijkheden in Nederland onder het motto van onze vereniging

'Onverhard natuurlijk!'. Heb je ideeën voor nieuwe artikelen voor ons blad, laat het ons weten.

Veel lees- en wandelplezier gewenst!

Colofon

Lopend Vuur is het ledenblad van TeVoet, vereniging van wandelaars. Het verschijnt drie keer per jaar.

TeVoet, vereniging van wandelaars

- voor meer en betere onverharde wandelmogelijkheden;
- voor behoud en herstel cultuurhistorische paden.

Ons motto, 'onverhard van dorp tot dorp'. Meer informatie op www.tevoet.nl. TeVoet is aangesloten bij de Stichting Wandelnet.

Het lidmaatschap van TeVoet bedraagt € 15,00 per jaar. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 november schriftelijk is opgezegd bij de ledenadministratie

Redactie Lopend Vuur

Redactieadres: Koningin Emmastraat 51, 4205 BL Gorinchem, tel 0183 622300, redactielopendvuur@tevoet.nl

Ledenadministratie

Voor verhuizingen, aanmelden nieuwe leden: Ledenadministratie TeVoet, Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht, ledenadministratie@tevoet.nl (Hans Dannis, tel. 0522-260205) bankrekening 372685 van TeVoet KvK nummer 40517799

Secretariaat

Secretariaat TeVoet, Postbus 1376, 3500 BJ Utrecht, info@tevoet.nl

Contactpersonen in de regio

TeVoet werkt met contactpersonen in de regio:

- Groningen: Paul Wesselius, Regentessestraat 73, 9717 MG Groningen, tel. 050-3120917, [groningen@tevoet.nl](mailto: groningen@tevoet.nl)
- Drenthe: Paul Wesselius, Regentessestraat 73, 9717 MG Groningen, tel. 050-3120917, drenthe@tevoet.nl
- Friesland: Ben Rutten, Greate Buorre 15, 9024 EJ Weidum, tel. 058-2519299, friesland@tevoet.nl
- Flevoland: Jan Frederik Lubbers, Siriusstraat 3, 8303 ZZ Emmeloord, tel. 0527-697706, flevoland@tevoet.nl
- Utrecht: Ineke Thierauf, Vlasstraat 14, 3572 TT Utrecht, tel. 030-2730658, [utrecht@tevoet.nl](mailto: utrecht@tevoet.nl)
- Noord-Holland: Fred Triep, Zonhovenstraat 29, 1066 MA Amsterdam, tel. 020-6155502, noord-holland@tevoet.nl
- Gelderland: Nico Vlasveld, Everwijnlaan 11, 6816 RC Arnhem, tel. 026-4457852, mobiel 06-12534316, gelderland@tevoet.nl
- Zuid-Holland: Eeffien Huizing, Bernhardlaan 10, 2851 XD Haastrecht, tel. 0182501483, zuid-holland@tevoet.nl
- Zeeland: zeeland@tevoet.nl
- Limburg: [limburg@tevoet.nl](mailto: limburg@tevoet.nl)

- Noord-Brabant: Harry Benschop, Loveren 33, 5111 TA Baarle-Nassau tel. 013-5902960 of 06-12498305, noord-brabant@tevoet.nl

Bestuur TeVoet

- Katharina Loderer, secretaris (Volkerakstraat 9 II, 1078 XM Amsterdam, 020 4712930, loderer@planet.nl)
- Teus van Harten (Reggewijk 34, 3831 MJ Leusden, 033-4946834, vanharten@nd.nl)
- Bert de Boer, voorzitter (Goteborg 32, 3124 TK Schiedam, 010-4718185, atjdeboer@alice.nl)
- Hans Dannis, penningmeester, ledenadministratie@tevoet (Ruskenstuk 11, 7943 JL Meppel, tel. 0522-260205)
- Harry Benschop (Loveren 33, 5111 TA Baarle-Nassau, tel. 013-5902960)

Aan deze Lopend Vuur werkten mee:

Bert van den Berg, Rien van den Berg, Willem de Haan, Nick Hoogerbrug, Eeffien Huizing, Jeroen Jacobse, Annemarie Korbeld, Susanna Lemstra, Katharina Loderer, Jan Frederik Lubbers, Marijke van Steenis, Ineke Thierauf, Paul Wesselius

Vormgeving en opmaak: DeltaHage BV

Volgend nummer verschijnt in april 2014. Inleveren kopij vóór 15 maart 2014.

Op de omslag

10

Montferlandse bulten

12

Anders langs de Maas

18

Rondje Leerdam

4

Jubileum TeVoet

5

Aanbieding struinen langs de Waal

6

Op pand met een app

8

Beukenburgerpad geopend

14

Winter 4 daagse voor bikkels

16

Overwegen Heemstede bedreigd

17

Westduinpark heringericht

20

Tocht om de Noord 2013

21

Logboekje aan het Friese kustpad

22

Maas – Niederrheinpad een mooi streekpad

24

Activiteitenagenda

TeVoet 20 jaar, meedoen? Graag!

20 jaar wordt TeVoet in 2014. Een volwassen leeftijd, een reden voor een feestje. We gaan onszelf en onze mijlpalen van de afgelopen 20 jaar in het zonnetje zetten. Zowel binnen als buiten.

Hoe we dat gaan doen weten we nog niet helemaal. Er is een TeVoet jubileum commissie, die allerlei mooie plannen heeft bedacht, zoals:

- Een wandelmaand in het najaar, met in elke provincie bijzondere wandelingen. Voor onszelf en om bij andere wandelliefhebbers reclame te maken voor TeVoet.
- Een halve of hele dag brainstormen over de mogelijkheden in Nederland voor wandel(route)netwerken, routeplanners en het opheffen van barrières in infrastructuur of juist natuur met

(bijna) 20 jaar in actie voor onverhard wandelen in Nederland

- onze leden en partners in wandelland.
- Natuurlijk in Lopend Vuur terugkijken op onze successen en vooruitkijken naar wat we de komende tijd gaan en willen bereiken.
- Voor de vergaderaars: de Algemene Ledenvergadering vergeten we niet.
- En uiteraard denken we ook na over een feest.

In het april nummer van Lopend Vuur lees je hier meer over. Zin om mee te organiseren, meld je alvast aan bij ons bestuur of bij de lustrumcommissie: Katherina Loderer (loderer@planet.nl), Renée van der Haar, Jan Rijnsburger en Ineke Theirauf.

Pontje bij Everdingen weer in de vaart

Na een moeizame aanlooperperiode is het recreantenpontje 'De Gouthaek' opnieuw klaar voor gebruik. In het natuurgebied van de Everdinger waarden kunnen wandelaars varen van de Lekdijk naar de zomerdijk en de wandeling maken zoals die is beschreven in Lopend Vuur van april 2013. Bij een laag waterpeil kan het pontje vast komen te liggen bij de oever en kan dan niet gebruikt worden. In de winterperiode gaat het pontje uit de vaart. In dat geval kan je op of onderaan de dijk lopen.

Struinen langs de Waal

6 schitterende struinroutes met korting

Volgend jaar bestaat de vereniging TeVoet 20 jaar. Dat leidt uiteraard tot overpeinzingen wat er in die 20 jaar voor de wandelaar is veranderd. Vele onverharde wegen gingen verloren voor de wandelaar die op gras of op een andere zachte ondergrond wil lopen, ongehinderd door ander verkeer. Maar er ontstonden ook vele nieuwe wandelmogelijkheden door openstelling van gebieden. Het glas is zowel half leeg als half vol. De vereniging TeVoet heeft in allerlei gebieden en situaties haar steentje bijgedragen tot het vullen van het glas.

Een gebied waar je twintig jaar geleden nauwelijks onverhard kon lopen, was het rivierengebied. Lopend op de dijken kon je mooie gebieden zien liggen met

zandstrandjes, mooie zomerdijkjes en zo verder. De bijna overstromingen die zich in de jaren 90 voordeden, hebben geleid tot wateropvang en natuur-

ontwikkeling in de uiterwaarden. Hierdoor ontstond ook ruimte voor zachte recreatie van wandelaars. De recreatiemaatschappij Uiterwaarde heeft diverse struinroutes langs de Waal ontwikkeld, waardoor je tussen Nijmegen en Gorinchem aan beide zijden langs de Waal kan lopen. Ook kwamen er pontjes om over te kunnen varen. Er zijn nu 6 struinroutes klaar, een 7e bij Nijmegen is nog in ontwikkeling.

Misschien leidt dit nog eens tot een provinciale wandelroute, het Waalpad?

Nu doemen er weer nieuwe bedreigingen op voor de wandelaar in het rivierengebied. Door de verwachte pieken in de waterafvoer door de rivieren moet er nog steeds meer ruimte voor de rivier komen. Dit betekent meer geulen in de uiterwaarden, waardoor de wandelmogelijkheden mogelijk weer minder worden (projecten Waalweelde Oost en West). Een goede reden om in de komende jaren de wandelingen langs de Waal te gaan lopen voordat het gebied weer enige jaren 'op slot' gaat.

Lezersaanbieding

Ter gelegenheid van het 20 jarige bestaan van de vereniging TeVoet geeft Uiterwaarde € 2,50 korting bij de aanschaf van de boekjes. De struinroutes zijn van 1 januari tot eind maart 2014 voor 5 euro te koop. Bestellen kan rechtstreeks bij de website www.uiterwaarde.nl

Op pad met een app

Je smartphone als reisleader. Steeds vaker zijn wandelroutes digitaal verkrijgbaar. Dat betekent dat je op pad kunt zonder voorbereiding, zonder routebeschrijving, zonder toeristische gidsen en onafhankelijk van -al dan niet ontbrekende- paaltjes. Je enige zorg is een opgeladen telefoon!

In de gratis app van Abellife kies je uit meer dan 350 digitale routes door het hele land. Stuk voor stuk eigenwijze routes voor eigentijdse wandelaars. Want daar waar andere routes over gebaande paden gaan, kiest Abellife voor een smaller, soms minder goed begaanbaar pad. Je moet er tenslotte iets voor over hebben om op de mooiste plekjes te komen!

Onderstaande route maakt deel uit van een bundel met de 5 mooiste wandelroutes in Hof van Delfland. Startpunt is het Toeristisch Overstap Punt in Schipluiden aan de Abtrechtseweg. De lengte is 14 km. Tip: De zompige veengrond vraagt om stevige schoenen of laarzen!

Slootje over

Je wandelt over de eeuwenoude Tanthofkade. De naam is afgeleid van anthoofd : einde van een perceel. Het brokkelige verloop komt omdat de aanliggende percelen niet allemaal even lang waren. De dijk slingert door het landschap door met sloten omheinde

weilanden. Delft beschermen tegen het water hoeft de dijk niet meer. Die tijd is voorbij. Koeien staren je nieuwsgierig aan en vanuit het riet klinkt de vrolijke zang van de blauwborst. Conclusie na 14 kilometer? Verbazingwekkend mooie natuur en verrassend veel dieren zo maar te midden van het stedelijk geweld. En onderweg is er ruime keus om iets te eten en te drinken. Wat dacht je van een ambachtelijk bakkertje, een

authentiek theehuis en huiskamercafé of een mooie buitenplaats?
Horeca Onderweg:

- Verstopt in het groen: Thee in Het Tuinhuis in Schipluiden
- Bakker Verhoek is beroemd om zijn Marsepeincake. Lief terras aan het water.
- Indigo. Verrassend knus huiskamercafé. Friszoet fruitsap én appeltaart!
- Bourgondische Buitenplaats Op Hodepijl. Alles uit eigen stal, erf of moestuin. Aanrader!

Meer zien en meer horen

Onderweg zijn er veel verhalen te vertellen. Verhalen van de streek, verhalen van vroeger en verhalen van nu. Over het landschap, over de mensen en de dieren. En net als je denkt: 'Wat is dat voor gebouw' of 'Welke vogel hoor ik?', druk je op het icoontje en de gewenste informatie verschijnt. Natuurlijk krijg je ook tips voor een lekkere lunch of een bijzondere rustplek.

Bijvoorbeeld:

De Blauwborst, aangenaam!
Inderdaad, hij is familie van de roodborst. Deze kleine zangvogel met zijn felblauwe borst is niet alleen mooi om te zien, maar ook om te horen. En dat is uniek in Nederland, want opvallend uiterlijk vertoon én uitbundige zang gaan

zelden gepaard. De blauwborst is te vinden in gevarieerde, natte gebieden die rijk zijn aan insecten. Hij bouwt zijn nest dicht bij de grond, goed verstopt in een dicht struikgewas. Ook vanaf die plek laat hij maar al te graag zijn zang horen. Zelfs 's nachts! Herkent u zijn geluid?

Het Tuinhuis

Verrassend! In het kleine centrum van Schipluiden, achter de antiekwinkel, vindt u een groene oase. Midden in deze wilde tuin ligt een knus tuinhuis, gemaakt van restmaterialen. Vanuit de openslaande deuren komt de geur van versgemalen koffiebonen je tegemoet. Neem plaats en geniet in alle rust van de lekkerste koffie van het dorp. Daar hoort natuurlijk wel een gebakje bij. Vers gebakken door de overbuurman! Open van maart t/m oktober elk weekend en op feestdagen van 10.00-17.30 uur.

Beurtvaart

Schepen waren hier lange tijd een beter vervoermiddel dan wagens en rijtuigen. Benodigde goederen werden via een vaste dienstregeling van Vlaardingen naar Delft vervoerd. Om dit alles in goede banen te leiden, werden er voor deze vrachtvaart vergunningen verleend. Zo ontstond de beurtvaart: de schippers moesten "op hun beurt" wachten met het laden van een vracht en "om de beurt" mochten ze afvaren.

Schuilkerk

Tussen de dorpen Den Hoorn en Schipluiden stond sinds 1657 een schuilkerk voor katholieken. Deze was voortgekomen uit een schuur waarin de katholieken geheime samenkomsten hielden in de periode dat de katholieke kerk verboden was. Omdat de kerk te

klein werd, bouwde men in 1839 een nieuw godshuis aan de overkant van de Gaag. Tot 1963 was dit de parochiekerk van de Sint Jacobus in Schipluiden. Het buurtschap Hodenpijl lag namelijk in het hart van de parochie. Nu worden er diverse activiteiten in de voormalige kerk georganiseerd. Loop gerust even binnen, net als de Delftse schilder Johannes Vermeer deed toen hij zijn Catharina hier trouwde.

De app

- Gratis te downloaden in Apple- of Androidstore
- In de app zit een routewinkel met meer dan 350 routes
- Routes kiezen op basis van het dichtstbijzijnde startpunt of de kaart
- Kopen gaat direct in de app (via je Apple of Androidsaccount)
- Updates inzake omleidingen e.d. vinden automatisch plaats
- Onder de button 'Gratis' vind je een aantal routes als voorproefje
- Gekochte routes kun je opslaan zonder dat ze geheugenruimte innemen

De route

- Onderdeel van de bundel 'Hof van Delfland - 5 wandelroutes'. De bundel kost € 4,49. Om gebruik te maken van de lezersaanbieding ga je naar www.hofvandelfland.nl.
- Download de route vooraf. Alleen op

- dat moment heb je wifi nodig.
- Zorg voor een opgeladen batterij
- Ga naar het startpunt en start de route
- Je ziet jezelf bewegen op de kaart
- Onderweg bent u 100% offline. Dus geen extra kosten en geen problemen met bereik!

Lezersaanbieding

Ga naar www.hofvandelfland.nl om de App te bestellen. Met de actiecode "Delfland2013" ontvangt u 50% korting op de aanschaf van de App. U betaalt slechts € 2,25 (normaal € 4,49). De aanbieding is geldig t/m 31 januari 2014! Niet geldig in combinatie met andere aanbiedingen.

Heerhugowaardpad geopend

Na jaren van voorbereiding is het Heerhugowaard pad gereed.

Trek de wandelschoenen aan, doe de rugzak om en wandel van Odam naar Heerhugowaard of omgekeerd want het pad is in twee richtingen beschreven en gemarkeerd. Het Heerhugowaardpad is opgedeeld in drie etappes van ongeveer 8 kilometer. Begin is (of einde) in Obdam, Centrumwaard, Park van Luna of het station van Heerhugowaard. Paaltjes, wandelgids en routeapp wijzen de weg door het land van 'Heer Huyge Waert'. De route is het initiatief van de gemeente Heerhugowaard en samengesteld door Routewerk.

Routegids en -app

De routegids is te koop bij het gemeentehuis, Parelhof 1 en Kompas Outdoor, Nobelstraat 14, beide in Heerhugowaard, voor 5 euro per stuk. De speciale routeapp die beschikbaar is voor zowel iPhone als Android, kan gratis worden gedownload in Appstore en Playstore.

Het beurtschip ligt aan de overkant

Op 19 april 2013 is het 46e klompenpad het Beukenburgerpad geopend. Door de opening van dit klompenpad is er ongeveer 2 kilometer nieuwe wandelinfrastructuur bijgekomen, een nieuw pad langs de Hooge Kampseplas en een hospad langs het Voordaanse pad.

Wandelen langs weilanden, over landgoederen en door lanen in het buitengebied van Utrecht en De Bilt

Een opstappunt in Voordorp (Utrecht) en een startpunt in Groenekan (De Bilt) Het Beukenburgerpad kent twee beginpunten, een in Groenekan, waar je met auto en openbaar vervoer goed kan komen en een in de Utrechtse wijk Voordorp. Vanuit Voordorp is handig voor bewoners uit Utrecht. De aanlooproute vanuit Voordorp loopt naar de Hooge Kampseplas, nu een natuurgebied of ecologische verbingszone. Vijfendertig jaar geleden was de als

vuilstort gebruikte zandput een stinkend riool, dat binnen de toenmalige politiek ondanks journalistieke aandacht een onbespreekbaar onderwerp bleef. Vanuit Voordorp loop je langs de groene geluidswal van de rijksweg A 27 naar de Voordorpsdijk, over de dijk door de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) met groepsverblijven en het door groen verborgen fort Voordorp. Bij de plas gekomen buigt de route naar links af en volgt een verhard fietspad naar de Groenekaneweg. Volg deze drukke weg naar links tot bij het startpunt bij de A27, of ga eerder bij de Vijverlaan rechtsaf. Kom je echter met het ov of de auto dan begin je bij dit startpunt. Volg de Groenekaneweg in oostelijke richting tot aan de Vijverlaan en sla daar linksaf.

Landgoed Voordaan

Volg de markeringen tot bij het landgoed Voordaan (ingericht 1774), dat met zijn

lange lanen nog kenmerken van de Franse en barokke landschapsstijl vertoont. Het parklandschap is van de hand van de familie Copijn, de boomchirurgen en landschapsarchitecten met een zetel aan de Groenekaneweg. Loop even later naar rechts, maak een rondje rond de oude waterpartij en volg de kronkelende paden (Engelse stijl) door het nu veel kleinere parkbos met veel beuken weer naar rechts en volg over de brug het paadje langs het veld. Volg dit pad tot het uitkomt op de Kastanje-laan en ga op de Balthovenseweg naar rechts. Het tankstation aan de overkant (bereikbaar via de tunnel (links) of steek over) heeft versnaperingen.

Landgoed Beukenburg

Volg deze provinciale weg over de parallelweg tot voorbij een vijver. Sla rechtsaf en laat de drukke weg achter, je loopt naar landgoed Beukenburg. Verderop

zijn aan de linkerzijde nog restanten te zien van een in onbruik geraakte eendekooi. We volgen het pad door het naaldbos verder naar links en genieten van het coulissen landschap. Volg de markering tot bij een sluis of stuw die bij NHW hoorde en nu zijn nut al weer vele jaren bewijst in een modern waterbeheersplan. Volg de Beukenburgerlaan naar links tot aan de Groenekanseweg. Het landgoed Beukenburg ontleende zijn naam aan de talrijke statige beuken, maar het landgoed werd verlaten en veranderde in een instelling, daarna in een Asielzoekers Centrum en nu het zijn nut heeft verloren is het gesloopt. Aan het einde van de Beukenburgerlaan gaat de route linksaf de Groenekanseweg op. U kunt de route op dit punt verkorten tot 8 km door rechtsaf de

Bospad langs het Voordaanse pad

Groenekanseweg op te gaan en terug te gaan naar het startpunt in Groenekan.

Volg de drukke en verharde Groenekanseweg tot bij De Bilt en sla bij Weltevreden rechtsaf volg dit pad tot aan de Voordorpsedijk, een acces in het verder verdrongen land. Dit acces werd verdedigd door het op of over de dijk gelegen fort. Fort Voordorp was een onderdeel van de NHW, een verdedigingslinie van 85 km lang die bestaat in totaal uit 65 grote verdedigingswerken, zoals forten, vestingsteden, batterijen en werken. Wanneer Nederland werd aangevallen, werden de polders met behulp van sluisen en stuwen geïnundeerd. Fort Voordorp werd nog jaren gebruikt voor munitieopslag.

Werp af en toe een blik op fort Voordorp, verscholen in het groen. Ga rechtsaf en loop langs de plas tot bij (X) of anders terug naar Voordorp, het beginpunt.

Vele partijen werkten mee

Het Klompenpad is een project van grondeigenaren, vrijwilligers, de gemeenten Utrecht en De Bilt en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar.

Ze gaan zoveel mogelijk over historische tracés en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer. De paden vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het visuele landschap

Om te lopen

- Rondwandeling: Beukenburgerpad 14,5 km, gemarkeerd in twee richtingen. 4 kilometer is onverhard/half verhard.
- Je kunt de route verkorten tot 8 km.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden.
- Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- In tegenstelling tot andere Klompenpaden zijn honden op het Beukenburgerpad toegestaan, mits aangelijnd.
- De route is te koop via www.klompenpaden.nl

heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld of aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl, www.landschapergoedutrecht.nl.

Ineke Thierauf, regio coördinator Utrecht van TeVoet, krijgt een onderscheiding

Naast de waardering voor haar werk als arbeidshygiënist is ook haar werk voor onze vereniging in deze onderscheiding meegewogen.

Hieronder een deel uit de toespraak van de burgemeester van Utrecht: 'Daarnaast las ik in uw dossier dat u er ook toe heeft bijgedragen dat velen door een andere tuin, namelijk de provincie Utrecht, kunnen wandelen. Als regiocoördinator van de

vereniging Te Voet monitort u de kwaliteit van wandelpaden en peilt u de mogelijkheid van nieuwe paden. Wat ook betekent dat u in gesprek gaat met minder enthousiaste landeigenaren om hen toch mee te krijgen, met als uiteindelijke doel een netwerk van wandelpaden in die mooie tuin die provincie Utrecht heet.'

Ook vanaf deze plek een felicitatie voor Ineke!

Montferlandse “bulten”

18 toppen verdeeld over 32 km bevat de Montferlandse Toppen Wandelroute, een flinke eendaagse tocht door het Bergher bos bij 's-Heerenberg met een uitstapje naar de Duitse Elterberg. Bovendien dankzij verbindingroutes ook als een meerdaagse wandeling te lopen.

Het Bergherbos, een schitterend heuvelachtig gebied, ligt ten zuidwesten van Doetinchem tussen snelweg A12 richting Duitsland en de A18. Vanuit het vlakke land rijst het bos, gelegen op een stuwwal, imposant op in het landbouwlandschap. Vanaf ons beginpunt bij hotel “De Uitkijk” en bushalte Kilderseweg aan de rand van Zeddam lopen we over de Bosweg naar de route achter het hotel, waarbij we even moeten zoeken naar de route-aanduiding die verscholen staat achter de hoge planten. Niet veel later komen we bij de ingang van het bos en al snel stijgt het pad naar het hoogste punt van de route, top 4 de Hettenheuvel van 92 meter, onder begeleiding van klokgelui vanuit de kerk die we kort tevoren in de laagte zagen.

Voor deze klim was er bij de scherpe bocht na top 3 een raadselachtige inkeping in het landschap. Het blijkt een sleuf uit de middeleeuwen te zijn, gegraven door delvers op zoek naar klapperstenen met ijzeroer. Het is niet het enige overblijfsel uit vroeger tijden, ook moeten er in het bos nog loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog zijn. Bijzon-

Om te lopen

- Montferlandse Toppen Wandelroute, lengte 34 km, incl. de verbindingstukken 42,2 km. Wandelkaart á € 2,95 verkrijgbaar bij veel horecagelegenheden. Zie www.mvkrant.nl bij routes, wandelen.
- Bereikbaarheid:
OV: vanaf station Doetinchem, buslijn 24 voor Zeddam en eindpunt 's-Heerenberg. Eigen vervoer: naar Zeddam (met TOP-parkeerplaats), 's-Heerenberg, Elten (D) of uitspanning 't Peeske, Peeskesweg 12, Beek (met TOP-parkeerplaats).

De markering wijst het bos in

der is een poortje dat toegang geeft tot het voormalige bos van freule Amelia Jansen. Doordat het bijbehorende hekwerk is verdwenen, staat het poortje er functioneel bij. Gelukkig hoeven we ook niet meer bang te zijn voor haar bouviërs en schnauzers, waarmee ze zich beschermde.

Veel afwisseling

Nog voor uitspanning 't Peeske, een voormalige watermolen, horen we het geluid van gezaag. Een reusachtige machine legt binnen vijf minuten een boom om en zaagt de stam ook nog eens in gelijke delen. In een 18-jarenplan wil Natuurmonumenten het volgens hen eentonige bos gevarieerder maken. De van nature voorkomende bronnen, bronbosjes en beeklopen worden hersteld of beschermd. Rechte paden moeten slingers worden. Wie nu denkt dat dit een saaie wandeling is, vergist zich. Er zit al veel gemengd bos in deze wandeling, op open plekken schieten jonge bomen en struiken op en het vingerhoedskruid grijpt na vele jaren als zaad in de bodem te hebben gewacht, zijn kans nu er weer licht komt. Bij een plasje water verwacht je ieder moment een wild zwijn uit de hoge

Op de Molenberg

geelverkleurde adelaarsvarens te zien komen, ware het niet dat immigranten uit Duitsland hier niet welkom zijn. Dat we hier boven op de stuwwal zijn, is ook te zien aan de soms grote kiezelstenen. Voorbij 't Peeske lopen we op de rand van bos en boerenland dat zowel hier als elders uit graanakkers bestaat, ook beheerd door Natuurmonumenten. Op deze akkers worden geen bestrijdingsmiddelen of kunstmest gebruikt. Er worden granen als rogge, haver en gerst volgens EKO-richtlijnen geteeld. Tussen het graan is nog plaats voor akkerkruiden. Een deel van de akker mag 's winters blijven staan voor vogels, dassen, muizen, reeën en roofvogels. Dan komen we op een deel van het Pieterpad, een wat langer maar toch aangenaam recht stuk. Dat wordt anders als we om wille van de tijd besluiten gebruik te maken van de verbindingsroutes aangegeven door de knooppuntpaaltjes. Eerst gaat het nog. Afdalend het bos uit kan het niet anders gelet op het uiterlijk van de windmolens dat Duitsland dichtbij is en zien we daar rechts niet de contouren van de Rijnbrug bij Emmerich? Maar dan komt het: bijna 2,5 km over de Oude Eltenseweg, eerst een lang recht stuk half verhard langs een betonfietspad tussen akkers, gevolgd door een eindeloos lijkend brede boslaan. Met een "ork, ork" neemt een raaf afscheid, maar we moeten deels over een

't Peeske: een mooie locatie

stukje Naoberpad - een prachtige wandeling volgens twee wandelaars - en langs Paos- en Möllebult met misschien wel de oudste molen van West-Europa nog 1,5 kilometer naar het eindpunt aan de rand van Zeddam.

Kasteel Huis Bergh

Aangetrokken door de schoonheid van dit gebied besluiten we een week later ook het zuidelijke deel te lopen met uitzondering van het Duitse rondje over de Elterberg, zodat we dan op twee na alle toppen hebben beklommen. Vanaf het grote parkeerterrein bij 't Peeske gaan we aan de westkant eerst over de Laakweg, bekend terrein van de week ervoor, daarna bij knooppunt 4 op weg naar 5 en 6, waarbij een groot deel samenvalt met het Pieterpad. De enkele open stukken met hier en

daar heide zullen in de toekomst wel verbonden worden. Was de noordkant stil, hier horen we de auto's op het Duitse vervolg van de A12, die we niet oversteken. Tot nu toe hebben we beide dagen vooral onverhard gelopen, maar aan de oostkant langs Stokkum richting 's-Heerenberg zijn enkele delen verhard. Bij de Molenberg waan je je in het glooiende landschap van Zuid-Limburg, waar 's-Heerenberg met zijn imposante Kasteel Huis Bergh je uitnodigt tot een onderbreking op een terras. De verbindingsroute die ons uiteindelijk weer richting 't Peeske brengt, zigzagt dwars door het bos over enkele korte stukken recht pad.

Groots werk

Het idee voor deze prachtige route ontstond bij Arthur Zweers, uitgever van de "Montferland Vakantiekrant", die ieder jaar iets nieuws zoekt om mensen naar dit mooie gebied te krijgen. Uiteindelijk is dit in zijn gehele uitvoering toch wel een groots werk geworden. In de krant staat voor iedere top die je beklimt een toelichting. In het veld is de route in twee richtingen bewegwijzerd, zijn de toppen met paaltjes genummerd en de informatie kun je op de smartphone dankzij de QR-code opvragen. Natuurmonumenten stelt zich minimaal zes jaar garant voor het onderhoud. De vele horecagelegenheden wijzen erop dat dit een druk bezocht gebied is, ondanks de rust die we tijdens onze wandelingen hadden, maar 's zomers en in het weekend zal het wel anders zijn. Houd dan ook rekening met ruiters en mountainbikers van wie de routes een paar keer samenlopen met de toppenwandeling.

De auteur door het poortje van freule Amalia

Anders langs de Maas

Onder dit motto zijn er wandel- en fietsroutes uitgezet tussen 's-Hertogenbosch en Cuijk. TeVoet liep van Macharen naar Grave. Deze route kent van Macharen tot Ravenstein veel onverhard. Daarnaast keek TeVoet of er nog meer onverhard gelopen kan worden. Natuurmonumenten heeft veel terrein langs de Maas op dit deel in bezit. Toegang tot deze terreinen is toegestaan.

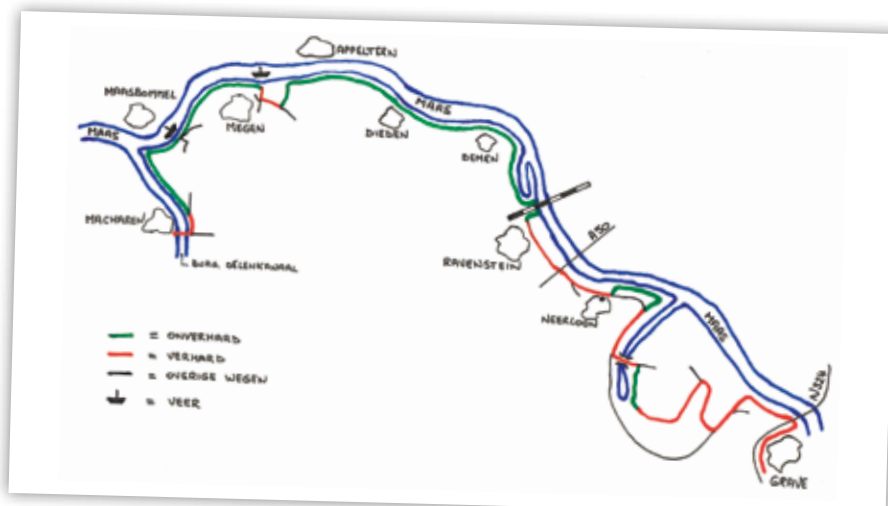
De gelopen route

Van Macharen ga je de brug over het Burgemeester Delenkanaal over. Met een linksaf. Daar waar de weg na ongeveer 500 meter zich verwijderd van het

kanaal, ga je links naar beneden, langs het kanaal lopen, langs een akkerrand. Deze akkerrand is in het begin heel smal, later wordt het een landbouwweg. Je loopt tot de punt waar het kanaal bij

de Maas komt. Hier ga je rechtsaf, over een prikkeldraadhek, het opstapje was kapot. Aan de overkant zie je Maasbommel liggen. Je loopt nu steeds langs de Maas, klim over een hek, passeert het veer naar Maasbommel. Daarna kan je weer langs de Maas tot aan het veer van Megen naar Appelteren lopen.

Bij onze wandeling was het lastig om na passeren van het veer naar Maasbommel, onder of over een hek te gaan. We hebben toen de asfaltweg genomen, die richting de dijk gaat. Op de dijk kan je ter hoogte van een bord aan de rivier die 1000 en een veer aangeeft, alsnog makkelijk het gebied in via een overstapje. Dan loop je weer naar het veer van Megen naar Appelteren. Hier neem je de asfaltweg van het veer af. Na ongeveer 300 meter zie je aan je linkerkant de Rulstraat. Deze opgaan. Nu de eerste onverharde landbouwweg aan de linkerkant nemen. Dit is een afwijking van de route zoals Anders langs de Maas dit aangeeft. Je loopt rechtdoor richting de Maas tot een hek en een bord van Natuurmonumenten. Hek over en rechtsaf langs de Maas gaan lopen. Op de weilanden grazen veel ganzen in

Om te lopen

De gelopen route is meer dan 25 kilometer, dus alleen geschikt voor de goed geoefende wandelaar. Het is mogelijk om de route te verkorten tot Ravenstein en dan daar bijvoorbeeld nog een stadswandeling te maken. Van de Brug Macharen tot aan het voetveer Ravenstein-Wijchen wordt 14 kilometer aangegeven. Informatie over de route is te vinden onder www.maasmeanders.nl. Hier is een pdf te vinden met de route. De routekaartjes zijn wazig, dus het bezit van een goede topografische kaart of een kaart van het wandelrouten netwerk is wel nuttig. De route is NIET bewegwijzerd in het veld. De route van Macharen tot Ravenstein is grotendeels onverhard. Van Ravenstein tot Grave is de route grotendeels verhard. Mogelijk ontstaan er na afronding van de werkzaamheden om de Maasarm uit te graven wat betere mogelijkheden om in de Keentsche Uiterwaard te struinen. TeVoet gaat er over een paar jaar weer kijken. Macharen is te bereiken met een buurtbus uit Oss. Ravenstein heeft een station en in Grave kan je bus nemen naar Nijmegen of 's Hertogenbosch.

april toen we de route liepen.

Ter hoogte van Appeltern, dat aan de overkant ligt, moet je twee keer op ongeveer 10 meter van elkaar onder een prikkeldraad hek door. Aan je rechterkant is grond afgegraven. Beide gebieden zijn opengesteld door Natuurmonumenten, maar er ontbreken klaphekjes. Je blijft de Maas volgen. De klaphekjes vind je wel verderop, hier staat ook een wandelknooppunt paaltje met nummer 80 (dan ben je weer op de route van Anders langs de Maas). Ga verder richting knooppunt 12. Aan je rechterhand

....die overgaat in een landbouwweg

zie je de kerkjes van Dieden, Demen en Neerlangel.

Ravenstein

Vlak voor Ravenstein is er een sleuf, je gaat rechts van de sleuf lopen. Daar waar de sleuf eindigt, ga je links af weer naar de rivier. Bij de rivier ga je rechtsaf onder de spoorbrug door en dan meteen rechtsaf langs de spoordijk tot de geasfalteerde Maasdijk. Hier linksaf. De Maasdijk blijven volgen, onder de snelweg door.

Steeds de Maasdijk blijven volgen tot voorbij de kerk van Neerloon. Dan eerste landbouwweg naar links naar beneden gaan richting de rivier. Overstapje of hek over. En weer rechtsaf de Maas volgen. Daar waar de Maasdijk aan je rechterhand een scherpe bocht naar rechts maakt (en je een paar honderd meter voor je een gegraven sleuf ziet), ga je rechtsaf door een akker, terug naar de Maasdijk. Hier de bocht volgen. Je loopt nu steeds op de geasfalteerde dijk met links beneden de sleuf. Deze sleuven zijn gegraven op de plek van een oude Maasarm en dienen als waterberging bij hoog water. Verderop de brug linksaf over de sleuf nemen. Je bent nu in de Keentsche Uiterwaard. Toen TeVoet er in april 2013 liep, werd er nog gewerkt om de oude Maasarm weer uit te graven. In het gebied waren nog veel kale kleivlaktes. De natuur moet zich nog herstellen respectievelijk tot ontwikkeling komen.

Aan de overzijde direct rechtsaf (bij knooppuntenpaal 54), een landbouwweg (oud asphalt). Verderop gaat deze weg een natuurgebied van Brabants Landschap in (Keent). Je volgt de weg steeds door het natuurgebied, hij slingert op een gegeven moment naar links en komt uit bij knooppuntenpaal 57. Je gaat hier rechtsaf (je verlaat het wandelknooppunten netwerk), de Velpse weg. Je komt op de Oude Maasdijk uit. Hier ga je linksaf. Bij een splitsing houd je links aan, Maas en Wijthdijk. De dijk is grotendeels een fietspad, deze geruime tijd blijven volgen. Je loopt nu weer richting de Maas en komt uit (na een gemaal) bij de verkeersbrug over de Maas. Hier linksaf de brug onderdoor en daarna de weg volgen evenwijdig aan de verkeersweg. Je loopt op de Arnoud van Gelderweg. Deze maakt een bocht naar

door: Rien van den Berg

links en steeds rechtdoor blijven lopen totdat je bij het busstation komt.

Megen, Ravenstein en Grave

Megen, Ravenstein en Grave zijn mooie oude stadjes, die het bezoek meer dan waard zijn. Er is hier ook horeca aanwezig voor de hongerige of dorstige wandelaar. In Ravenstein kom je langs Restaurant 't Veerhuis, een mooie locatie om even aan te leggen.

De Noorder Rondtochten

de allereerste Winter4daagse voor echte Bikkels

Nu de winter weer voor de deur staat, komt de herinnering bij ons weer boven aan de vorige winter. En met ons misschien nog wel een kleine 500 bikkels die afgelopen januari hebben meegelopen aan de allereerste Winter4daagse! Een heel nieuw wandelevenement voor de doorgewinterde wandelaar. Vier dagen in totaal circa 135 kilometer lopen in winter- en schaats sfeer over het prachtige Hoogeland van Groningen.

Het was net die ene week dat het echter winter was in Nederland: donderdag 24 tot en met zondag 27 januari 2013. Het was koud, donker en er lag sneeuw in overvloed en zo'n 500 wandelaars maakten zich op voor De Noorder Rondtochten. De winter4daagse volgt in vier etappes de route van de Groninger schaatsklassieker De Noorder Rondritten, niet gek dus dat de wandelaars geheel in winter- en schaats sfeer waren.

Op weg naar doodstil

Menig wandelaar had de Friese doorlopers aan de rugzak hangen, want je wist maar nooit waar je nog over het ijs moest.

De winter4daagse startte in Groningen waar alle wandelaars een hartverwarmend welkom wachtte. Koffie met Koek voor iedereen en een veiligheidshesje, zodat we allemaal goed herkenbaar waren in het donker. Om precies 8 uur 's morgens werd het startschot gegeven. Uitslapen dus voor de langeafstandswandelaars want die zijn gewend op veel vroeger op pad te gaan, maar in de winter is het bijna niet te doen om eerder te starten dus gingen we om 8 uur op pad. De stemming zat er gelijk al goed in toen de sliert wandelaars de stad Groningen uitliepen.

We liepen de eerste dag in echte winterse omstandigheden (er werd bij de start -7 gemeten!) van Groningen via het Schildmeer (met schaatser!) naar Appingedam (ruim 28 km). Alle wandelaars kregen een heerlijke kop

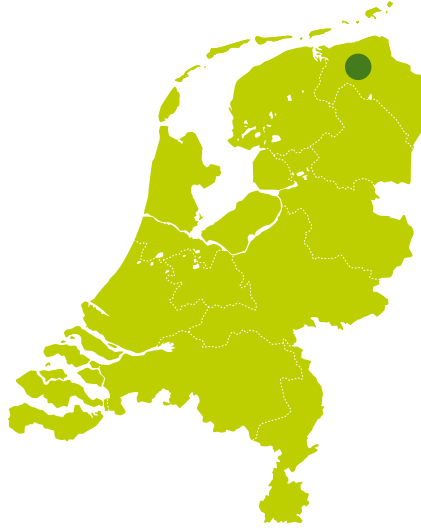
Ontvangst in Warffum

Mosterdsoep en een broodje. De tweede dag (38 km) stond Appingedam naar Uithuizen op het programma. Dit keer onder barre omstandigheden: een snijdende kou vergezelde ons naar het eindpunt op De Blink, waar we een heerlijke gehaktbal kregen aangeboden.

Zaterdagochtend kwamen naast de winter4daagse wandelaars ook een aantal recreatiewandelaars aan de start. De relatief korte wandeling (13 of 25 km) liep van Uithuizen naar Winsum. Feest was het eerst in Warffum waar de wandelaars onder andere allemaal een Batmuts kregen aangeboden en een Nieuwsblad van het Noorden uit 1963. Warffum had zichzelf omgedoopt tot de Batplaats van Groningen (N.B. batten is Gronings voor klunen). Ook in de plaats Winsum was het feest. Daar werd om elf minuten over één de schaatslegende Jan Uitham gehuldigd. Precies op het tijdstip waarop hij 50 jaar geleden in Winsum finishte tijdens de Noorder Rondritten, een week nadat hij tweede was geworden in de Elfstedentocht. De organisatie van de winter4daagse had deze gelegenheid aangegrepen om juist op dat bijzondere moment in het jaar het wandel-evenement te organiseren en om de schaatsheld in het zonnetje te zetten. Alle wandelaars konden daar van meegenieten!

Een barre tocht

Zondag 27 januari waren de weersomstandigheden inmiddels drastisch gewijzigd. Er was ijzel en gladheid voorspeld, maar de echte doorgewinterde wandelaars lieten zich daar niet door weerhouden. En zelfs de trein hielp mee. Geen uitgevallen treinen, maar Arriva zette zelfs een extra trein in zodat alle wandelaars naar het beginpunt konden komen! Om 7.30 uur werden de wandelaars weggeschoten. Dit keer dus voor een barre tocht over 40 km van Winsum naar Baflo, maar dan wel een klein stukje om, net als de schaatsers via Zoutkamp. Met de wind recht in het gezicht en regen die aanvoelde als hagel, werd er wel iets gevraagd van de wandelaars. Ook van de recreatieve wandelaars (ruim 400) die zich op deze zondag aansloten bij de winter4daagse wandelaars. Maar des te groter was de voldoening toen we in Baflo werden opgewacht en allemaal een medaille kregen uitgereikt: een hele medaille voor de lopers van de hele winter4daagse en een halve medaille voor hen die maar een deel van de tocht hadden gelopen. En tot slot ook nog een stampot kregen zodat we met

gevulde maag weer huiswaarts konden keren.

In alle doorkomstplaatsen en dorpen kregen de wandelaars een hartverwarmend welkom en stond Koek& Zopie klaar. Er stonden vuurkorven langs de kant om onszelf te verwarmen en menig dweilorkest begeleidde de wandelaars op hun tocht. Maar ook een lekker kruidenbittertje om de spieren weer wat op te warmen, werd niet afgeslagen door de wandelaars!

De organisatie en de wandelaars kunnen terugkijken op een geslaagd evenement. De wandelaars zijn tijdens de winter4daagse alles tegen gekomen: wind, sneeuw, regen, ijzel en mist. Dat maakte deze allereerste Noorder Rondtochten tot de barre tocht waarop gehoopt was. De wandelaars hebben een heroïsche wandeling volbracht en even voelden ze zich allemaal Reinier Paping of Jan Uitham, want na de hel van 1963 is er nieuw evenement geweest waar nog jaren over gesproken zal worden: De Hel van 2013.

Bernissepad weer goed te belopen

Bij het april nummer van Lopend Vuur was een folder bijgevoegd van het Bernissepad. Helaas bleek de route niet goed meer te belopen door achterstallig onderhoud bij bruggetjes, afgesloten klaphekjes, ontbrekende markeringen e.d. Inmiddels zijn de meeste tekortkomingen hersteld en is de route weer te belopen. Markeringen die leiden naar het gevaarlijke deel in de Polder Nieuwe Kade worden verwijderd. Dit routedeel gaat vervallen.

Voor de meeste actuele informatie wordt verwezen naar de website www.bernissepad.nl. Een lovenswaardig particulier initiatief om het Bernissepad 'op de kaart' te houden. Door bezuinigingen bij het Recreatieschap zullen er geen boekjes meer worden gedrukt. De bedoeling is dat de routes en beschrijving op de website www.recreatiezuidholland.nl komen, maar dat is voor de langere termijn gedacht.

De organisatie van De Noorder Rondtochten is in handen van Hoogeland op de Kaart en Tocht om de Noord. De winter4daagse wordt eens in de drie jaar georganiseerd. Meer informatie: www.noorderrondtochten.nl

De foto's zijn van Wim Gremmen.

De vereniging TeVoet komt op voor behoud van overwegen in Heemstede

Samen met Wandelnet, de Fietzersbond heeft de vereniging TeVoet op 14 september 2013 actie gevoerd voor het behoud van overwegen in Heemstede.

Het was een geslaagde actie. Ondanks de dreigende regen verzamelden zich rond elf uur een kleine honderd wandelaars en fietsers bij de spoorwegovergang naar het laantje van Alverna. Er waren vooral veel buurtbewoners, die opkwamen voor hun ommetje Leyduin. De wandeling ging eerst naar het Waterleidingbedrijf, vanwege een heel klein tunneltje, dat desnoods een van de bedreigde overgangen voor voetgangers zou kunnen vervangen, als het Waterleidingbedrijf meewerkt. Daarna verder naar de overgang bij Leyduin. Van beide overgangen beweert ProRail, dat het particulier eigendom is. Bij Leyduin is al met het blote oog te zien, dat dit niet zo is. Het weggetje leidt over het spoor, en direct daarachter staat een officieel bordje 'fietspad'. Openbare weg, dus. Tijdens de wandeling werd informatie gegeven over de zitting van de Raads-

Vladimir Mars, lid van TeVoet en van het wandeloverleg Noord Holland spreekt de aanwezigen toe

Ook Bello wil de overgang blijven gebruiken

commissie, op de donderdag ervoor. Er waren veel insprekers, die het behoud van de overgangen bepleitten. Er groeide ook twijfel over de al dan niet openbaarheid van de overweg bij Alverna. De wethouder moet hierover op korte termijn duidelijkheid verschaffen. Inmiddels zijn er ook Kamervragen gesteld. Wordt vervolgd...

Eerste stap wandelroutes Rijn en Veenstreek

Dertien kilometer ligt er al en daar komt nog 22 kilometer aan wandelpad bij. Routes die de vijf betrokken gemeenten (Alphen, Boskoop, Rijnwoude, Nieuwkoop en Kaag en Braassem) met elkaar verbinden.

Op 27 september is het eerste gedeelte van het wandelrouten netwerk Rijn- en Veenstreek opengesteld; het Varkenspad nabij de Ridderbuurt in Alphen. De Varkenskade was een oude verbinding tussen de Ridderbuurt en het kerkje bij ter Aar. Vroeger was het echt een kade, gemeenschappelijke grond waar men

nog wel eens varkens hun kostje bij elkaar liet scharrelen, vandaar de naam. Het staat als wandelpad op de kaarten van rond 1900. In de 20ste eeuw werd de kade glad getrokken en een stukje weiland. En sinds 2013 dus weer opengesteld voor wandelaars. De route gaat door via een deel van de Krakeelroute

en via de Aardamseweg en Windenpad terug naar de Ridderbuurt in Alphen. Helaas wordt de Krakeelroute bedreigd door de verbetering van de N207, waardoor de doorsteek van het boerenlandpad over deze weg dreigt te verdwijnen. Vereniging TeVoet heeft voor dit gevaar een zienswijze bij de gemeente ingediend.

De vereniging TeVoet werkt mee aan het wandelrouten netwerk Rijn- en Veenstreek.

Westduinpark heringericht – Hollands Kustpad aangepast

Om te lopen

Het boekje van het Hollands Kustpad is officieel uitverkocht in afwachting van de nieuwe editie, maar hier en daar nog verkrijgbaar. De routewijzigingen zijn te vinden via www.wandelnet.nl. Kijk onder Wandelroutes, LAW's en Steekpaden, Hollands Kustpad.

In het vierde kwartaal van 2013 verschijnt een nieuwe editie van het Hollands Kustpad (LAW 5-2/5-3), zo meldt Wandelnet. Verschillende etappes worden geactualiseerd en opgefrist. Minstens één verandering is al gerealiseerd: na de herinrichting van het Haagse Westduinpark is de route tussen Kijkduin en Scheveningen aangepast.

Het 200 hectare grote Westduinpark is een van de ca. 160 Nederlandse Natura 2000-gebieden. Doel van deze gebieden is de bescherming van flora en fauna, en het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit. Twee jaar is eraan gewerkt om dit gebied in 'oude glorie' te herstellen. In de vorige eeuw is het park namelijk, om zandverstuiving tegen te gaan, beplant met soorten die er van nature niet voorkomen. Nu zijn de blanke duintoppen weer terug en vrijge-

maakt van begroeiing, waardoor er plaats is voor nieuwe plant- en diersoorten. Asphalt heeft plaats gemaakt voor zand- en schelpenpaden. En: het gebied dat lange tijd afgesloten is geweest vanwege de status als beschermd natuurgebied, is weer open voor wandelaars! Maart 2013 was het gehele project gereed.

Nu wordt de wandelaar na Kijkduin via een groenepaaltjesroute door het park geleid. De beloofde grote grazers laten

zich helaas niet zien. Wel heb je vanaf een van de toppen een prachtig uitzicht over het gebied, met de zee op de achtergrond.

Aan het eind van de etappe wacht nog een verrassing: de nieuwe boulevard van Scheveningen, op 6 april jl. feestelijk geopend door minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu. Ook hier is de route enigszins aangepast.

Van de toppen een prachtig uitzicht op het landschap en de zee

Een Natura 2000 gebied

LOPEND VUUR

ROUTE

Rond(je) Leerdam

Met de realisatie van een wandelpad onderaan de Meerdijk bij Asperen is er een mooie rondwandeling ontstaan rondom en in Leerdam, gebruik makend van mooie kades, open-gestelde natuurgebieden en stille weggetjes.

De realisatie van een trekpuntje over de Culemborgse Vliet in het kader van de route Kooise Pad (zie Lopend Vuur december 2012) zorgt ook voor betere wandelmogelijkheden rond Leerdam. Mogelijk komt er ook een betere wandelroute aan de noordkant van de Linge vanaf het pontje bij Heukelum naar Leerdam, zodat je niet meer op de drukke dijk hoeft te lopen. Dat zou voor deze wandeling een variant op de route opleveren, maar de zuidelijke route is zeker zo mooi.

Routebeschrijving

De route begint bij het station van Leerdam. Uit het station komend rechtsaf, tot spoorweg overgang. Deze over en na de rotonde een fietspaadje met sloot en knotwilgen uit, parallel aan weg. Geleidelijk wordt de omgeving wat landelijker. De hoofdweg draait naar rechts, maar je blijft parallel lopen naast het rechtdoor

gaande weg, totdat je aan de overkant van de weg, water met bruggetje ziet. Dit bruggetje over en meteen naar links door woonwijkje. Je komt dan in grasveld/plantsoen. Over het gras langzaam naar de weg door Loosdorp lopen. Aan het eind van het grasveld deze weg op en deze in rechte lijn volgen.

Donkere Kade

Bij Karwei rotonde oversteken en aan de overkant een kade nemen (met bord voetpad).

Dit is de Donkere Kade. Deze geheel volgen met een bocht naar rechts, tot aan de Diefdijk. Deze linksaf opgaan. Na enkele honderden meters zie je aan de oostkant een afgang met een bordje veer. Dit afgaan naar een trekpuntje, gerealiseerd door de Recreatiemaatschappij Uitrwaarde. Aan de overkant rechtsaf asfaltweg. Deze volgen onder de spoorweg door, het water over en na

een oud gemaal De Nieuwe Horn de dijk weer op.

Aan de andere kant van de dijk ligt al snel onderaan de dijk een wandelpad met klaphekken. Dit wandelpad onderaan de dijk volgen. Je komt onder andere langs oude bunkers van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Aan het eind van het pad bij de weg naar Acquoy de dijk op en over de sluis.

Natuurgebied langs de Zuiderlingedijk

Ongeveer honderd meter na de toegangsweg richting Asperen ga je links naar beneden, hek door en wandel je parallel onderaan de dijk totdat je ingang ziet door hek. Je volgt nu de route van

Tussen de Linge en een zandwinningsplas een natuurgebied door

Tocht om de Noord 2013

Zondag 29 september 2013 hebben mijn vrouw en ik meegewandeld met de laatste etappe van de 8e editie van de Tocht om de Noord. We wandelden van Woldendorp naar het eindpunt in Delfzijl. De echte diehards liepen twee dagen achtereen, 78 km. Op zaterdag 28 september van Sellingen naar Winschoten en de volgende dag van Scheemda naar Delfzijl. Er waren ongeveer 4500 deelnemers.

De organisator van de Tocht om de Noord, Peter Velthuis (en zijn staf van medewerkers) heeft een unieke formule gevonden: je loopt door zoveel mogelijk interessante gebouwen onderweg heen. Ook is er geregeld vertier onderweg: orkestjes met verklede personen, verhalen voorlezen, tentoonstellinkjes, zelfs een mini opera. Daarom hebben we er 5,5 uur over gedaan (17,3 km): er is zoveel te zien en te horen.

De gevolgde route kwam dit jaar ruwweg overeen met die van een tram, die gelopen heeft van Ter Apel naar Delfzijl, via Winschoten, van de N.V. Stoomtramweg-Maatschappij "Oostelijk-Groningen", van 1916 tot 1948. Dat 'OG' werd in de volksmond Olle Graitje, omdat de tram nogal langzaam ging.

Het was stralend weer, eerst wel bitter koud, in de middag kon de jas uit. De route tot Termunten en over de dijk van de Dollard was prachtig, open land, maar dat was prima met volop zon. Toen moesten we met een wijde zuidelijke boog om de chemische fabrieken (o.a. Aldel!) ten oosten van Delfzijl heen. Dat viel nog mee, het was veel leuker dan ik gedacht had.

De voorstelling 'Het mysterie van Geefsweer en deszelves explicatie' in museumstoomgemaal Cremer in Termunten was een hoogtepunt, verhaal van Kees Steketee voor vocaal Ensemble Sequens en het IVAK-koperkwintet. Heel fraai in een dergelijke industriële omgeving.

Onderweg kwamen we heel veel tegen. In 1923 was er een Spaanse luchtballon Hesperio neergestort, even voorbij Woldendorp: we zagen twee 'Spanjaarden' Julio en Manuel in fraaie kostuums. We liepen door diverse kerken en een molen. Een duo zat middenin het veld te drummen. Veel verklede personen, die iets uitbeelden. We liepen door boerderij Atzema in het opgeheven dorp Weiwerd heen; dat werd nu een museum.

Moe en voldaan stapten we in de trein terug, van Delfzijl naar Groningen.

Logboekje aan het Friese Kustpad

Het Friese Kustpad dat van Stavoren naar Lauwersoog loopt heeft er sinds begin 2012 een attractie bij: een picknicktafel met een logboekje.

Het hoe en waarom behoeft enige uitleg en daarom het volgende: sinds 2002 is het 's-zomers mogelijk om deel te nemen aan een simmerjûnkuerke. Dit is het Friese woord voor zomeravondwandelingetje. Van mei t/m september organiseert De Wandelaar elke 1e woensdag van de maand zo'n wandeling en telkens vanuit een ander dorp in het zelfde gebied; nl de dorpen die liggen binnen en rondom de Pingjumer Gouden Halsband. Deze PGH, zoals we hem gemakshalve noemen, is een eeuwenoude waterkeringdijk rondom het dorp Pingjum dat tussen Harlingen en het begin (of einde) van de Afsluitdijk ligt. Willem (mijn persoon) vertelt tijdens zo'n kuierke over het ontstaan van de omgeving en welke ontwikkelingen zich in deze contreien hebben voorgedaan. Door wat verslagjes in streekbladen en mond tot mond reclame nam de deelname van jaar tot jaar toe en sommigen haken zelfs af, omdat ze het te massaal vinden worden. Dat is natuurlijk niet de bedoeling geweest van mij, maar het is blijkbaar zo, dat velen graag in een ongedwongen sfeer zonder verplichtingen een ommetje willen maken. Natuurlijk speelt de laagdrempeligheid ook een rol, want deelname kost niets en men hoeft zich vooraf ook niet op te geven. Het is elke keer weer een verrassing hoe groot de deelname zal zijn.

10 jarig bestaan

Ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan van dit gebeuren had ik bedacht dat het leuk zou zijn om op een historische plek een herinnering te plaatsen en wel in een vorm waar de langskomende wandelaar iets aan heeft. Dat is een picknicktafel geworden, waarvan er langs veel LAW's helaas te weinig voorkomen

Mede wandelaars op de dijk?

en deze picknicktafel is tijdens het 1e kuierke van 2012 onthuld door een geregelde deelnemer die ook nog eens de oudste van iedereen is, namelijk Nico van 82 jaar uit Pingjum. Vrij snel daarna kwamen we op het idee om er een logboekje aan vast te maken waar de passant die daar behoefte aan heeft, even een kattebelletje in kan zetten. En dat gebeurt! In 2012 hebben 21 schrijvers(sters) de pen ter hand

Het herinneringsplaatje op de picknicktafel

genomen en in 2013 zijn er zelfs 40 verhaaltjes in gekomen. Het zijn nog geen diep filosofische beschouwingen, maar wanneer iemand schrijft dat hij als vader van 50 hier langs komt met zijn dochter van 14, dan schuilt daar wellicht een heel verhaal achter. Voor de geïnteresseerde: ze deden de etappe Makum-Harlingen van het Friese Kustpad. Leuk is het om te zien dat zowel mensen uit de omgeving als wel mensen uit alle streken van ons land even een verhaaltje neer zetten. Bijzonder zijn natuurlijk de gasten uit België, Frankrijk, Duitsland en zelfs Italië, die allemaal de weidsheid, rust en vooral de wolkenpartijen in het mooie Friesland roemen. Ik zou het bijna zelf hebben bedacht...

Voor degene die in de stemming wil komen om ook eens naar dit gebied te komen is het wellicht handig om eens te kijken op www.simmerjûnkuerkes.nl

Maas – Niederrheinp pad, een mooi streekpad

Een mooie route door de Maasduinen

Het gebied ten oosten van de Maas tussen Venlo en Nijmegen staat te boek als nationaal park de Maasduinen. TeVoet liep het traject Nieuw Bergen naar Wellerlooi.

We hebben dit traject gekozen omdat een deel van de route langs de Maas loopt. Er zijn maar enkele routestukjes van dit pad die even langs de Maas lopen.

Vanuit Nieuw Bergen loop je door het plaatsje naar het oosten, waarna je de route door de Maasduinen oppikt. Het is even wennen dat er duinen zijn in dit gebied, je denkt bij duinen toch eerder aan onze kust. Maar door de invloed van de Maas en verstuingen zijn in dit gebied ook duinen ontstaan. Deze verstuingen zijn door de aanplant van dennenbomen ooit gestopt. Maar nu wordt de verstuinging weer op plaatsen gestimuleerd door de bomen te kappen en door bepaalde mossen te verwijderen. Een verstuivend landschap levert een eigen biotoop op. Denk hierbij aan amfibieën en de nachtzwaluw, die in dit gebied voorkomt.

Wat ons opviel was de stilte. We liepen de route op een mooie winterzaterdag en kwamen alleen wat medewandelaars tegen. Een enkel vliegtuig steeg op van het nabij gelegen vliegveld in Duitsland, maar dit was weer gauw weg.

De route loopt langs een oude grind- en zandwinningsplas, het Reindersmeer. Dit meer kan je oversteken met een zelfbedieningspontje. Voor degenen die dit niet willen, is er een alternatieve route aangegeven. Maar het gebruik maken van een pontje is voor ons toch een kers op de taart. Je moet ongeveer 200 meter met het pontje overbruggen, dus dat is even draaien!

De route bij Well

Na het meer loop je naar Well, een mooi plaatsje aan de Maas met diverse horecagelegenheden. Daarvoor eerst langs kasteel Well (niet toegankelijk).

Handig een kaartje op het knooppuntenbordje

Zicht vanuit een duin op het landschap

Bij Well loop je even langs de Maas. Helaas is dit deel langs de Maas geheel verhard, hoewel er wel een grasstrook is. We zelf liepen na onder de brug van de N270 doorgeslagen te zijn, toch even een weiland in door een klaphekje en daarna bij de oever van de Maas naar links. Aan het eind van het weiland, was er een overstapje om weer op de weg te komen. Mogelijk is het klaphekje en overstapje gemaakt voor vissers, die aan de Maas gaan vissen, maar voor ons was dit een mooie extra. Ten opzichte van een eerdere versie van de route, ga je nu al ook sneller weer weg

Het zelfbedieningspontje overbruggt een grote plas

van de Maas. De routemakers vonden waarschijnlijk ook zelf dat de route over asfalt met ander verkeer niet prettig was. Daarna zijn we tot net voor Wellerloo gelopen en hierna naar de N271 gelopen, waar de bushalte Kruisstraat is. Eventueel kan je wat verder Wellerloo inlopen en een bushalte verder nemen.

Verhard of onverhard

Afgezien van de doortocht door verschillende plaatsjes is de gelopen route bijna geheel onverhard of misschien beter gezegd half verhard met platgereden grind en zand. Er zijn enkele punten, waar je door rul zand moet 'ploeteren'. Mijn ervaringen tot nu toe met wandelen in Nederland zijn dat als je onverhard wilt

Een kapelletje bij de Maas

lopen je beter een streekpad kunt lopen dan een LAW route, omdat bij een LAW meer een rechte lijn moet worden gevolgd, wat leidt tot verharde routes. Dit (deel van het)streekpad bevestigt in ieder geval deze indruk. Grote delen lopen door natuurgebieden, ver van ander verkeer. Een aanrader voor de doelgroep van onze vereniging TeVoet. Lezerreacties op de stelling dat je beter een streekpad kunt lopen dan een LAW zijn welkom!

Dagetappes

Als je delen van de route in Nederland in dagetappes wilt lopen, kan dit gemakkelijk. Op de N271 rijdt buslijn 83 op maandag tot en met zaterdag

Om te lopen

Het Maas en Niederrhein pad is te koop bij Wandelnet. Een kaartje van de route kan je ook vinden op de website van Wandelnet. De hier beschreven route is ongeveer 17 kilometer lang. Met buslijn 83 vanuit Venlo of Nijmegen kan je het begin- en eindpunt gemakkelijk bereiken. Horeca is er in Well. We namen een koffie en een vlaai in een café-restaurant vlak voor het oversteken van de N271, maar ook langs de Maas is er horeca. In het belopen gebied is ook een wandelroutenetwerk aanwezig. Op knooppuntpalen is ook een topografisch kaartje aangebracht. Handig! De wandeling is het hele jaar te belopen.

elk halfuur, zondag een maal per uur. Je kunt hierdoor gemakkelijk je begin- of eindpunt bereiken of na een wandeling naar je auto op het beginpunt terugreizen.

Het zand mag weer stuiven, bomen zijn verwijderd

Voor de verschillende activiteiten van TeVoet wordt ook verwezen naar de agenda op de website van TeVoet, www.tevoet.nl. De verschijningsdata van Lopend Vuur passen niet altijd met de aankondigingen van wandelingen en activiteiten. In de agenda op de website worden ze als nog opgenomen. In de agenda op de website worden ook wandelingen van aanverwante organisaties opgenomen.

Zondag 12 januari 2014

1. Nieuwjaarswandeling

- Gouda NS - Haastrecht - Oudewater 18.5 km
- Gouda - Haastrecht 7 km
- Haastrecht - Oudewater 11.5 km

Verzamelen NS Gouda stationshal centrumzijde: 10.30 uur. Terug vanuit Oudewater met bus 107 van Connexion (1 x per uur naar Gouda NS of Utrecht NS). Als je minder ver wilt wandelen kun je ook in Haastrecht beginnen. Te bereiken met bus 107 vanaf NS Gouda of NS Utrecht.
We drinken tussen 12.15 en 13.00 koffie in Eetcafé Over de Brug, Veerlaan 1. Voor de middagwandelaars is dit de verzamelplaats.

De Hollandse IJssel is onze leidraad op deze wandeling. Via de binnenstad van Gouda en stadsgroen lopen we richting Haastrecht. Onderweg staan we nog even stil bij een tweetal geslaagde TeVoet acties. Ook een paar wensen zullen we onder de aandacht brengen. Na de koffie krijgen we een voorproefje van een stukje nog te ontwikkelen wandelpad. Vervolgens bekijken we het fietspad in de Boezem achter Haastrecht om verder via een nieuwe halfverharde weg naar de Tiendweg te lopen. Na Hekendorp volgen we het onverharde jaagpad.
De borrel om te toosten op het nieuwe wandeljaar wacht in Oudewater.

Opgave niet nodig. Honden kunnen helaas niet mee.

Effien Huizing

Zaterdag 1 en zondag 2 maart 2014

2. Amsterdam

Op zaterdag 1 en zondag 2 maart 2014 vind weer de Fiets- en wandelbeurs 2014 in Amsterdam plaats. Veel informatie over wandelen in Nederland of daarbuiten is daar weer te vinden. Vooral in de sectie wandelaars informeren wandelaars kan je weer veel informatie halen.

3. Wandelingen georganiseerd door eetcafé Les Deux Ponts (kanjer van de dijk) in Oudendijk NH

Dit eetcafé organiseert vaak korte wandelingen over boerenland of grasdijken in de buurt van het café. Kijk op www.lesdeuxponts.nl voor de verschillende wandelingen. Er wordt een bijdrage voor de wandelingen gevraagd.

De redactie wenst goede feestdagen toe en een mooi wandeljaar 2014

**Vereniging
TeVoet: onverhard
natuurlijk!**